

POLSKA: SĘDZIOWIE BRONIĄCY PRAWORZĄDNOŚCI

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Amnesty International to globalny ruch zrzeszający ponad 7 milionów osób działających na rzecz świata, w którym wszyscy mogą korzystać z praw człowieka.

Chcemy zapewnić każdemu możliwość realizacji praw zapisanych w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka oraz innych dokumentach międzynarodowych poświęconych prawom człowieka.

Jesteśmy niezależni od władz państwowych, ideologii politycznych, interesów gospodarczych lub religii, a fundusze na swoją działalność pozyskujemy w większości ze składek członkowskich i dotacji osób indywidualnych.

© Amnesty International 2019

O ile nie postanowiono inaczej, treść niniejszego dokumentu jest chroniona licencją (uznanie autorstwa, użycie niekomercyjne, bez utworów zależnych, międzynarodowe 4.0). <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

Więcej informacji można znaleźć w zakładce poświęconej licencjom na stronie: www.amnesty.org
Jeśli materiał chroniony jest prawem autorskim przysługującym podmiotowi innemu niż Amnesty International, wówczas materiał ten nie podlega licencji Creative Commons.

Pierwsze wydanie 2019

by Amnesty International Ltd
Peter Benenson House, 1 Easton Street
London WC1X 0DW, UK

Indeks: EUR 37/9800/2019

Język oryginału: angielski

amnesty.org

Zdjęcie na okładce: Demonstracja przed Krajową Radą Sądownictwa mająca na celu wsparcie niezależności sędziów i prokuratorów, Warszawa, 20 września 2018 r..

© Amnesty International, Grzegorz Żukowski

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
2. KRAJOWA RADA SĄDOWNICTWA	5
3. SĄD NAJWYŻSZY	6
4. POSTĘPOWANIA DYSCYPLINARNE PRZECIWKO SĘDZIOM I PROKURATOROM	7
SĘDZIOWIE	7
PROKURATORZY	10
5. KAMPANIA MEDIALNA PRZECIWKO SĘDZIOM I ATMOSFERA NIENAWIŚCI	11
WNIOSKI	12

1. WPROWADZENIE

Niniejszy raport zawiera aktualizację informacji na temat niezależności wymiaru sprawiedliwości w Polsce. Streszcza stan postępowań przeciwko Polsce, które toczą się obecnie przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w szczególności w związku z nowelizacjami ustaw o Sądzie Najwyższym i Krajowej Radzie Sądownictwa. Przedstawia również informacje na temat szybkiego wzrostu liczby postępowań dyscyplinarnych prowadzonych przeciwko sędziom i prokuratorom, którzy publicznie krytykowali podejmowane przez rząd działania zmierzające do ograniczenia niezależności sądownictwa w Polsce.

Informacje przedstawione w niniejszym raporcie pochodzą z następujących źródeł: wywiady z sędziami; dokumentacja powstała w ramach prowadzonych przeciw nim postępowań; wywiad i korespondencja z Rzecznikiem Dyscyplinarnym Sędziów Sądów Powszechnych; publicznie dostępne dokumenty dotyczące postępowań przez TSUE postępowań przeciwko Polsce; analiza aktów prawnych i międzynarodowych instrumentów prawnych z zakresu praw człowieka; doniesienia medialne.

Polskie władze wykorzystywały reformę wymiaru sprawiedliwości jako pretekst do ograniczenia niezależności sądownictwa. Bez niezależności sądownictwa nie sposób realnie korzystać z prawa do rzetelnego procesu sądowego, które jest z kolei gwarancją i warunkiem korzystania z pozostałych praw człowieka. Dlatego Amnesty International wzywa państwa członkowskie Unii Europejskiej do zareagowania na tak poważną sytuację i niezwłoczne wezwania rządu Rzeczypospolitej Polskiej do:

- podjęcia natychmiastowych i rzeczowych działań w celu przywrócenia i zagwarantowania niezależności Sądu Najwyższego podważonej w następstwie przyjęcia zmian w ustawie o Sądzie Najwyższym, która weszła w życie w kwietniu 2018 roku;
- zbadania konstytucyjności – w szczególności w kontekście zasady trójpodziału władz – utworzenia i działalności dwóch nowych izb Sądu Najwyższego: Dyscyplinarnej oraz Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych. W obu nowych izbach zasiadają sędziowie wybrani przez Krajową Radę Sądownictwa, której niezależność została podważona w wyniku „reformy” sądownictwa¹. Choć formalnie obie izby wchodziły w skład Sądu Najwyższego, to wyposażono je w szczególne kompetencje, przez co faktycznie usytuowane są ponad wszystkimi pozostałymi izbami, co niesie zagrożenie zdominowania przez nie całego systemu sądownictwa²;
- dokonania przeglądu nowego systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej, który koncentruje władzę nad postępowaniami dyscyplinarnymi w rękach Ministra Sprawiedliwości. Należy zapewnić, by sędziowie mogli sprawować swoje obowiązki w sposób wolny od wszelkich nacisków, w tym politycznie motywowanych postępowań dyscyplinarnych, nękania i zastraszania;
- znowelizowania ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa tak, by członkowie Rady będący sędziami byli wybierani przez innych sędziów, a nie przez przedstawicieli władzy wykonawczej i/lub ustawodawczej.

---

¹ Po wprowadzaniu reformy jej sędziów wybiera przede wszystkim Sejm RP, a nie sami sędziowie.

² Opinia 904/2017 CDL(2017)035 Komisji Weneckiej w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i projektu ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym, zaproponowanych przez Prezydenta RP, oraz w sprawie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, par. 92.

2. KRAJOWA RADA SĄDOWNICTWA

Sędziowie sądów z różnych części Polski niezmiennie wyrażają opinie, że nowy skład Krajowej Rady Sądownictwa został wybrany z pogwałceniem Konstytucji RP³. Przyjęta w 2017 roku nowelizacja do ustawy o Krajowej Radzie Sądowniczej zwiększyła liczbę sędziów Rady powoływanych przez Sejm i Senat RP. Spośród 25 członków, 15 zostało wybranych przez Sejm w 2018 roku. Nominacje zostały przeprowadzone z naruszeniem Konstytucji RP, która ogranicza liczbę członków KRS powołanych przez Parlament do sześciu⁴.

Obecny skład KRS stał się obiektem krytyki ze strony wielu sędziów, zwłaszcza w zakresie procesu powoływania nowych sędziów Sądu Najwyższego w 2018 roku⁵.

Pod koniec grudnia 2018 roku 3.000 sędziów, czyli 90 procent uczestników badania przeprowadzonego przez Forum Współpracy Sędziów, uważało, że KRS nie wykonuje swoich statutowych zadań. Zdaniem aż 2.880 sędziów, to jest 87 procent badanych, KRS powinna w całości podać się do dymisji⁶. W Polsce jest około 10.000 sędziów, w sondażu można brać udział jeszcze do kwietnia 2019 roku⁷.

12 grudnia 2018 roku KRS przyjęła uchwałę dotyczącą wykładni zasad etyki zawodowej sędziów⁸, w której stwierdzono, że publiczne używanie infografik lub symboli mogących być identyfikowanymi z partiami politycznymi, związkami zawodowymi lub innymi organizacjami prowadzącymi działalność polityczną może podważać zaufanie do niezawisłości i bezstronności wymiaru sprawiedliwości⁹. Uchwała wzbudziła obawy u części sędziów. Obawiają się, że zostanie wykorzystana przeciwko tym, którzy zajmują krytyczne stanowisko wobec reformy ograniczającej niezależność sądownictwa. Niektórzy uważają, że uchwała może być celowo używana przeciwko sędziom wspierającym nieformalną kampanię na rzecz niezależności sądów oraz wykorzystującym jej symbole (między innymi koszulki z napisem „Konstytucja”)¹⁰.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) ma wkrótce rozstrzygać, czy zreformowana KRS jest organem zdolnym stać na straży niezależności sądów w Polsce zgodnie z prawem UE. W dniu 30 sierpnia 2018 r. Sąd Najwyższy zwrócił się TSUE z pytaniami prejudycjalnymi dotyczącymi tej kwestii¹¹, a rozprawa odbędzie się w dniu 19 marca 2019 roku¹².

---

³ Np.: Uchwała numer 1 Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Apelacji Katowickiej z dnia 14 stycznia 2019 roku, <https://www.iustitia.pl/83-komunikaty-i-oswiadczenia/2803-uchwaly-zgromadzenia-przedstawicieli-apelacji-katowickiej-z-14-stycznia-2019r-dotyczace-wstrzymania-sie-od-udzialu-w-procedurze-nominacyjnej-oraz-popierajace-postulaty-placowe-pracownikow-sadownictwa>

⁴ Amnesty International. *Moc ulicy: w obronie wolności pokojowych zgromadzeń w Polsce*, czerwiec 2018, s. 32.

⁵ Np.: <https://www.iustitia.pl/nowa-krs-nowy-sn/2533-stanowisko-stowarzyszen-sedziowskich-dotyczace-aktualnej-sytuacji-wymiaru-sprawiedliwosci-w-polsce>

⁶ <https://www.iustitia.pl/79-informacje/2773-juz-ponad-3300-sedziow-ze-139-sadow-wzielo-udzial-w-referendum-fws>

⁷ <https://oko.press/3000-polish-judges-want-the-dismissal-of-the-national-council-of-the-judiciary/>

⁸ <http://www.krs.pl/pl/aktualnosci/d.2018.12/5630,uchwala-krajowej-rady-sadownictwa-z-12-grudnia-2018-r-dotyczaca-wykladni-10-zbioru-zasad-etyki-zawodowej-sedziow-i-asesorow-sadowych>

⁹ <https://fakty.tvn24.pl/ogladaj-online,60/gaciowa-uchwala-krs-komentarze-prawnikow,892365.html>

¹⁰ Informacje od sędziego Dariusza Mazura, rzecznika prasowego Stowarzyszenia Sędziów Themis, 1 lutego 2019 roku.

¹¹ http://www.sn.pl/aktualnosci/SitePages/Komunikaty_o_sprawach.aspx?ItemSID=236-271e0911-7542-42c1-ba34-d1e945caefb2&ListName=Komunikaty_o_sprawach

¹² http://www.sn.pl/aktualnosci/SitePages/Komunikaty_o_sprawach.aspx?ItemSID=253-271e0911-7542-42c1-ba34-d1e945caefb2&ListName=Komunikaty_o_sprawach

3. SĄD NAJWYŻSZY

TSUE rozważy obecnie, czy przepis dotyczący przymusowego przejścia w stan spoczynku sędziów Sądu Najwyższego, którzy ukończyli 65 rok życia, jest zgodny z prawem unijnym.

2 sierpnia 2018 roku Sąd Najwyższy zwrócił się do TSUE z pytaniem prejudycjalnym z prośbą o wyjaśnienie, czy postanowienia dotyczące przymusowego przejścia w stan spoczynku sędziów powyżej 65 roku życia są zgodne z prawem UE¹³. W związku z tym zapytaniem TSUE otrzymał od kilku państw członkowskich (Belgii, Danii, Łotwy i Holandii), Komisji Europejskiej oraz polskiej Prokuratury Krajowej opinie dotyczące przymusowego przejścia w stan spoczynku¹⁴. W opiniach wystosowanych przez państwa członkowskie wyrażono zaniepokojenie, że nowelizacja ustawy o Sądzie Najwyższym narusza prawo UE poprzez przyznanie władzy wykonawczej znaczącej kontroli nad sądownictwem. Pełnomocnik RP oświadczył, że pytania prejudycjalne przedłożone przez Sąd Najwyższy nie spełniają kryterium niezbędności i są oczywiście bezpodstawne¹⁵.

2 października 2018 również Komisja Europejska przekazała ustawę o Sądzie Najwyższym do TSUE wnosząc o zastosowanie środków tymczasowych i trybu przyśpieszonego. Komisja uznała, że Polska naruszyła prawo UE obniżając wiek przejścia w stan spoczynku sędziów Sądu Najwyższego i przyznając Prezydentowi RP uprawnienie do przedłużania okresu dalszego zajmowania przez nich stanowiska¹⁶. 19 października Wiceprezydent Trybunału zdecydował o zastosowaniu środka tymczasowego.¹⁷

17 grudnia 2018 r. TSUE polecił Polsce natychmiastowo zawiesić stosowanie przepisów ustawy do czasu wydania wyroku przez Trybunał.¹⁸ 15 listopada 2018 r. TSUE również pozytywnie rozpatrzył wniosek KE o rozpoznanie sprawy w trybie przyśpieszonym.¹⁹ TSUE wyznaczył pierwszą rozprawę na 12 lutego 2019 r.²⁰

---

¹³ <http://www.sn.pl/sites/orzecznictwo/orzeczenia3/iii%20uzp%204-18.pdf>

¹⁴ <http://www.sn.pl/aktualnosci/SitePages/Wydarzenia.aspx?ItemSID=501-292d9931-9fa5-4b04-8516-5c932ff6bdf2&ListName=Wydarzenia>

¹⁵ <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-z-kraju,3/uwagi-w-sprawie-pytan-sadu-najwyzszego-wplynely-do-tsue,897390.html>

¹⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-5830_en.htm

¹⁷ <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2018-10/cp180159en.pdf>

¹⁸ <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2018-12/cp180204en.pdf>

¹⁹ Sprawa C-619/18. Dostęp:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=207961&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=10695272>

²⁰ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62018CN0619:EN:HTML>

4. POSTĘPOWANIA DYSCIPLINARNE PRZECIWKO SĘDZIOM I PROKURATOROM

Szczególny niepokój wzbudza wykorzystywanie przez polskie władze postępowań dyscyplinarnych przeciwko określonym sędziom i prokuratorom sprzeciwiającym się reformie sądownictwa. Amnesty International stale otrzymuje informacje na temat trwających już, a także kolejnych - nowych postępowań wobec sędziów i prokuratorów, którzy publicznie wypowiadali się przeciwko reformie sądownictwa lub choćby podkreślali znaczenie niezależności sądów. Ponadto udokumentowane są sprawy, w których postępowania dyscyplinarne wszczęto w związku ze skierowaniem do TSUE pytań prejudycjalnych.

Przykład z ostatniej chwili to sugestia Ministerstwa Sprawiedliwości z 24 stycznia 2019 r. wobec Prezesa Sądu Okręgowego w Radomiu, by ten rozważył odwołanie z funkcji przewodniczących wydziałów sędziów Grzegorza Wójtowicza i Macieja Gwiazdy²¹. Rzecznik prasowy sądu w Radomiu poinformował media, że Prezes Sądu Okręgowego poprosił Ministerstwo Sprawiedliwości o dodatkowe wyjaśnienia, Ministerstwo nie przedstawiło bowiem żadnych szczegółów na temat nieprawidłowości w działalności tych sędziów²². Na początku stycznia 2018 r. sędzia Wójtowicz wygłosił przemówienie podczas uroczystości otwarcia nowego budynku Sądu Okręgowego w Radomiu. Podkreślał, że obowiązkiem sędziego jest nieuleganie naciskom z żadnej strony²³. Minister Sprawiedliwości wystąpił również do Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych z żądaniem podjęcia czynności wyjaśniających w sprawie „akcji protestacyjnej pracowników sądu w grudniu 2018 roku”²⁴. W ramach tego protestu pracownicy administracyjni masowo przeszli na zwolnienia lekarskie. Domagali się podniesienia wydatków na wynagrodzenia o 10%. W okręgu radomskim protestowało 80% pracowników administracyjnych²⁵.

Postępowanie dyscyplinarne jest uzasadnionym mechanizmem pociągania do odpowiedzialności sędziów i prokuratorów. Jednak sposób korzystania z niego przez Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych²⁶ budzi obawy, że przedstawiciele państwa traktują tę procedurę jako broń mającą uciszyć tych, którzy krytykują rządowe plany ograniczenia niezależności sądownictwa. W raporcie z 2007 Specjalny Sprawozdawca ONZ ds. niezależności sędziów i prawników zwrócił uwagę, że „rządy często uznają podejmowane przez sędziów i prawników wysiłki na rzecz ochrony praw człowieka i podstawowych wolności za działalność o charakterze politycznym”²⁷. Konsekwencją takiego postrzegania działań sędziów są naciski, zastraszanie i groźby²⁸.

SĘDZIOWIE

Sprawy przedstawione poniżej potwierdzają obawy, że władze RP wykorzystują postępowania dyscyplinarne do uciszania krytyki i debaty nad zasadniczym znaczeniem niezależności sądownictwa dla możliwości korzystania z praw człowieka. Stanowisko Rzecznika Dyscyplinarnego zostało utworzone w ramach „reformy” sądownictwa, a Rzecznik powoływany jest bezpośrednio przez Ministra Sprawiedliwości na czteroletnią kadencję²⁹. Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych wybiera swych zastępców działających przy sądach okręgowych i apelacyjnych³⁰. Minister Sprawiedliwości powołuje również sędziów sądów dyscyplinarnych pierwszej instancji³¹. W drugiej instancji, skład sędziowski składa się z dwóch sędziów z nowo utworzonej Izby Dyscyplinarnej i jednego ławnika Sądu Najwyższego³².

PRZYPADK SĘDZIEGO BRAZEWICZA

8 października 2018 zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych wezwał na świadka sędziego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku Włodzimierza Brazewicza w sprawie możliwego przewinienia dyscyplinarnego. We wrześniu 2018 roku podczas spotkania organizowanego przez Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku, sędzia Brazewicz moderował publiczną debatę z udziałem

²¹ The letter of the Minister of Justice to the President of the District Court in Radom is filed with Amnesty International.

²² <http://radom.wyborcza.pl/radom/7,48201,24406118,resort-sprawiedliwosci-do-prezes-so-w-radomiu-prosze-rozwazyc.html>

²³ <http://www.mojradom.pl/otwarcie-nowego-gmachu-sadow-sedzia-wojtowicz-nadszedl-czas-proby/>

²⁴ <http://radom.wyborcza.pl/radom/7,48201,24406118,resort-sprawiedliwosci-do-prezes-so-w-radomiu-prosze-rozwazyc.html>

²⁵ <http://radom.wyborcza.pl/radom/7,48201,24265574,protest-pracownikow-administracyjnych-sadow-ministerstwo-zatrudnijcie.html>

²⁶ Stanowisko utworzone w ramach wprowadzonej w latach 2017-2018 „reformy wymiaru sprawiedliwości”.

²⁷ A/HRC/4/25, par. 16. <https://undocs.org/A/HRC/4/25>

²⁸ A/HRC/4/25, par. 15

²⁹ Art. 112.3, Prawo o ustroju sądów powszechnych

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20010981070U/D20011070Lj.pdf>

³⁰ Art. 112.6-13, Prawo o ustroju sądów powszechnych

³¹ Art. 110a.1 Prawo o ustroju sądów powszechnych

³² Art. 110.1.1-2., Prawo o ustroju sądów powszechnych

sędziego Igora Tuleyji³³. Zdaniem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych spotkanie miało „charakter polityczny” i uczestniczyli w nim „politycy biorący udział w wyborach samorządowych”³⁴. 6 listopada 2018 roku zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych nie zezwolił na obecność prawnika sędziego Brazewicza podczas jego przesłuchania. „Powiedzieli »*Nie działamy jak komuniści*« i dodali, że jeśli mój prawnik będzie odmawiał opuszczenia sali, wezwą ochronę”, zrelacjonował Amnesty International sędzia Brazewicz³⁵.

Tak jak w przypadku innych spraw, w których odmówiono prawnikom obecności w trakcie przesłuchania, Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych oświadczył sędziemu Brazewiczowi, że obecność jego prawnika nie jest potrzebna, ponieważ postępowanie nie toczy się przeciwko sędziemu Brazewiczowi, a jedynie został on wezwany w charakterze świadka i sprawa nie skończy się postępowaniem dyscyplinarnym przeciwko niemu. Jak poinformował nas sędzia Brazewicz, „w trakcie przesłuchania spytali mnie, czy na spotkaniu obecni byli jacyś politycy, gdzie siedzieli, kto był obok Jarosława Wałęsy (który, o ile wiem, był jedynym politykiem obecnym na spotkaniu)”³⁶.

Wkrótce po przesłuchaniu sędziego Brazewicz otrzymał datowany na 30 października 2018 r. list od Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych Michała Lasoty zawierający wezwanie do złożenia pisemnego oświadczenia dotyczącego „nieterminowego sporządzania uzasadnień” oraz „niezachowania drogi służbowej poprzez zwrócenie się w sprawie związanej z pełnionym urzędem (...) do osób postronnych i podanie tej wiadomości do publicznej wiadomości”³⁷. 27 listopada 2018 r. sędzia Brazewicz wystąpił przed Zastępcą Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych Michałowi Lasocie zestawienie orzeczeń za lata 2014-2018, które zawierało również szczegóły uzasadnień pisemnych sporządzonych w latach 2012-2018. W tym okresie sędzia Brazewicz wydał 102 orzeczenia. Opóźnienie wystąpiło w 11 przypadkach, a średnia czasu orzekania w znaczącej większości spraw wynosiła 7,5 dnia przed ostatecznym terminem³⁸.

W odniesieniu do zarzutu dotyczącego przekazywania informacji osobom postronnym, sędzia Brazewicz poinformował Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, że o postępowaniu dyscyplinarnym dowiedział się od dziennikarza, który skontaktował się z nim dwa dni przed tym, nim otrzymał wezwanie do stawienia jako świadek³⁹. Do chwili sporządzenia niniejszego raportu sędzia Brazewicz nie otrzymał żadnej odpowiedzi na pisma wysłane do Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych.

Oprócz wezwania sędziego Brazewicza na świadka w listopadzie 2018 roku Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych Michał Lasota skontaktował się z Prezesem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku oraz Rzecznikiem Dyscyplinarnym przy Sądzie Apelacyjnym żądając informacji o sędzim Brazewiczu. Chciał się dowiedzieć, czy w latach 2002-2007 prowadzone były jakiegokolwiek postępowania dyscyplinarne przeciwko sędziemu Brazewiczowi⁴⁰.

PRZYPADEK SĘDZI FRĄCKOWIAK

10 stycznia 2019 roku Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych Przemysław W. Radzik umorzył postępowania przeciwko sędziom Monice Frąckowiak i Arkadiuszowi Krupie w sprawie ich udziału w symulacji rozprawy sądowej podczas festiwalu Pol'and'Rock w sierpniu 2018 r.⁴¹ Zdaniem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego sędziowie dopuścili się „uchylenia godności sprawowanego urzędu”⁴², niemniej „nie uświadomiali sobie, że (...) naruszone zostały przepisy prawa oraz reguły etyki zawodowej”⁴³. Jednocześnie wobec sędzi Moniki Frąckowiak orzekającej w Sądzie Rejonowym dla połnańskiego Nowego Miasta i Wildy wszczęte zostało postępowanie dyscyplinarne w sprawie „przekroczenia ustawowych terminów do sporządzania uzasadnień” i „błędów proceduralnych”⁴⁴. W listopadzie 2018 roku Rzecznik Dyscyplinarny zwrócił się do Prezesa Sądu Rejonowego o zbadanie wszystkich spraw prowadzonych przez sędzię Frąckowiak od stycznia 2015 roku do dnia dzisiejszego. Wobec braku podstaw prawnych dla takiego żądania Prezes Sądu Rejonowego najpierw odmówił udostępnienia danych, jednak ostatecznie to uczynił, mimo iż brak było jakiegokolwiek wyraźnego powiązania pomiędzy udostępnionymi aktami spraw, a

³³ <http://trojmiasto.wyborcza.pl/trojmiasto/7.35612.23981510.sedzia-igor-tulejya-w-gdansk-sedziowie-powinni-angazowac.html>

³⁴ List Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego do sędziego Brazewicza z dnia 8 października 2018 roku; w archiwum Amnesty International.

³⁵ Rozmowa telefoniczna z Amnesty International, 21 stycznia 2019 roku.

³⁶ Rozmowa telefoniczna z Amnesty International, 21 stycznia 2019 roku.

³⁷ Sędzia Brazewicz poinformował o postępowaniu Rzecznika Praw Obywatelskich.

³⁸ Zestawienie nieterminowo sporządzonych uzasadnień w archiwum Amnesty International.

³⁹ Email z dnia 23 stycznia 2019 roku.

⁴⁰ Rozmowa telefoniczna z Amnesty International, 21 stycznia 2019 roku.

⁴¹ Decyzja Rzecznika Dyscyplinarnego z dnia 10 stycznia 2019 roku w archiwum Amnesty International.

⁴² Art. 7.1, Prawo o ustroju sądów powszechnych

⁴³ Decyzja Rzecznika Dyscyplinarnego w archiwum Amnesty International.

⁴⁴ Postępowanie wszczęto w dniu 17 stycznia 2019 roku: <https://www.iustitia.pl/81-uchwaly/2806-uchwala-zespołu-interwencyjnego-forum-wspolpracy-sedziow-z-dnia-21-stycznia-2019-r-w-sprawie-wszecia-postpowan-dyscyplinarnych-przeciwko-sedziom-monice-frackowiak-i-olimp-i-baranskiej-maluszek>; Zob.: <https://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/dwie-sedzie-z-justitii-beda-miec-dyscyplinarki/7rdq7g9>

jakimkolwiek toczącym się postępowaniem dyscyplinarnym. Według Michała Wawrykiewicza, prawnika reprezentującego sędzię Frąckowiak, taki wniosek o dostęp do akt spraw sędziego będących poza zakresem jakiegokolwiek postępowania dyscyplinarnego jest niezgodny z prawem. „To typowe poszukiwania pretekstu do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego zgodne z założeniem »znajdźmy coś na tego sędziego«⁴⁵.

PRZYPADEK SĘDZI BARAŃSKIEJ-MAŁUSZEK

17 stycznia Rzecznik Dyscyplinarny wszczął również postępowanie przeciwko sędzi Olimpii Barańskiej-Małuszek z Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie domniemanego przekroczenia terminów sporządzenia pisemnych uzasadnień do orzeczeń w sprawach cywilnych⁴⁶. Sędzia Barańska-Małuszek była już uprzednio – we wrześniu 2018 r. – objęta postępowaniem dyscyplinarnym. Uwagę Rzecznika Dyscyplinarnego zwrócił jej udział w festiwalu Pol'and'Rock, na którym mówiła o znaczeniu niezależności sądów dla możliwości korzystania z praw człowieka⁴⁷. Sędzia Barańska-Małuszek była również nazwana przez prorządowe media „jedną z inicjatorek” uchwały Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Okręgu Gorzowskiego⁴⁸. W dokumencie tym wezwano sędziów do nieulegania naciskom oraz krytykowano próby zastraszania poprzez postępowania dyscyplinarne tych sędziów, którzy publicznie występują w obronie niezależności sądów i niezawisłości sędziowskiej⁴⁹. 5 września 2018, niedługo po festiwalu Pol'n'Rock, Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego zwrócił się do Prezesa Sądu Rejonowego w Gorzowie, by ten wystawił opinię na temat pracy sędzi Barańskiej-Małuszek w okresie pomiędzy styczniem 2015 a sierpniem 2018 roku. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przedstawił ponadto listę pytań dotyczących „jakichkolwiek możliwych” przekroczeń terminów przewidzianych na sporządzenie uzasadnień do orzeczeń lub zarzutów dotyczących niestosowania się do decyzji przełożonych⁵⁰. 20 września 2018 sędzia Barańska-Małuszek wysłała do zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego pismo z prośbą o wskazanie podstaw do poszukiwania informacji na temat jej pracy⁵¹. Zgodnie z prawem Rzecznik Dyscyplinarny może wszcząć postępowanie przeciwko sędziemu po ustaleniu, że zaistniały okoliczności, w których sędzia mógł popełnić przewinienie dyscyplinarne⁵². 11 października 2018 Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego odpowiedział na pismo, jednak nie wskazał żadnych podstaw prawnych i faktycznych, dla których wszczął postępowania dyscyplinarnego przeciwko sędzi Barańskiej-Małuszek⁵³.

W odpowiedzi na wszczęcie przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego postępowania przeciwko sędziom Barańskiej-Małuszek i Frąckowiak, Zespół Interwencyjny Forum Współpracy Sędziów, który monitoruje przypadki zagrożeń niezawisłości sędziów i niezależności sądów, przyjął w styczniu 2019 roku uchwałę krytykującą szykanowanie sędziów przez Rzecznika Dyscyplinarnego. „Oczywiste staje się, że opisane zbieranie informacji [na temat sędziów angażujących się w obronę niezależności sądów] miało na celu znalezienie jakichkolwiek ewentualnych uchybień w zachowaniu sędziów, mogących posłużyć za podstawę do postawienia zarzutów”⁵⁴.

Cechą wspólną postępowań zainicjowanych przez Rzecznika Dyscyplinarnego Sądów Powszechnych oraz jego zastępców jest brak jasności odnośnie do istnienia jakiegokolwiek obiektywnych czynników uruchamiających te postępowania. Sędziowie objęci postępowaniami udokumentowanym w tym raporcie otrzymali jedynie ogólne żądania przedstawienia „wyjaśnień” w związku z wygłaszanymi przez nich publicznie oświadczeniami oraz usłyszeli ogólne zarzuty „nieterminowego sporządzania uzasadnień”. „Istnieje luka w ustawie o ustroju sądów powszechnych w zakresie zdefiniowania przewinień dyscyplinarnych. Ustawa zawiera jedynie ogólne odniesienie do 'przewinień służbowych', w tym [...] 'uchybień godności urzędu'. „ To pozostawia rzecznikom dyscyplinarnym duży margines swobody”, powiedział rzecznik prasowy Stowarzyszenia Sędziów Themis sędzia Dariusz Mazur w rozmowie z Amnesty International⁵⁵. W myśl ustawy Rzecznik Dyscyplinarny i jego zastępcy są uprawnieni do prowadzenia postępowań w sprawie możliwych przewinień dyscyplinarnych na żądanie Ministra Sprawiedliwości, prezesa sądu apelacyjnego lub okręgowego, kolegium sądu apelacyjnego lub kolegium sądu okręgowego, Krajowej Rady Sądownictwa lub *ex officio*⁵⁶. Wymogiem wszczęcia postępowania jest ustalenie, że zaistniały

⁴⁵ Informacja z dnia 24 stycznia 2019 roku.

⁴⁶ <https://oko.press/rzecznik-dyscyplinarny-stawia-zarzuty-sedziom-bo-krytykowaly-wladze-nie-przestrzasze-sie-nie-zamilkne/>

⁴⁷ <http://gorzow.wyborcza.pl/gorzow/7,36844,23748948,sedziowie-na-pol-and-rock-mamy-nikle-pojecie-o-wartosciach.html>

⁴⁸ <https://wiadomosci.wp.pl/sedzia-na-celowniku-rzecznika-dyscyplinarnego-ssp-6294880893826689a>

⁴⁹ <https://www.iustitia.pl/2506-uchwala-zgromadzenia-ogolnego-sedziow-okregu-gorzowskiego-z-dnia-10-wrzesnia-2018r>

⁵⁰ Stosowna dokumentacja w archiwum Amnesty International.

⁵¹ List z dnia 12 września 2018 roku w archiwum Amnesty International.

⁵² Art. 114.1, Prawo o ustroju sądów powszechnych.

⁵³ Kontakt internetowy z dnia 29 stycznia 2019 roku.

⁵⁴ <https://www.iustitia.pl/81-uchwaly/2806-uchwala-zespołu-interwencyjnego-forum-wspolpracy-sedziow-z-dnia-21-stycznia-2019-r-w-sprawie-wszecia-postpowan-dyscyplinarnych-przeciwko-sedziom-monice-frackowiak-i-olimpiei-baranskiej-maluszek>

⁵⁵ Kontakt internetowy z dnia 28 January 2019.

⁵⁶ Art. 114.1 i 2, Prawo o ustroju sądów powszechnych, podkreślenie AI.

okoliczności wskazujące na to, że wystąpiło przewinienie dyscyplinarne. W opisanych powyżej przypadkach Rzecznik Dyscyplinarny realizuje swe uprawnienia wybiórczo, koncentrując się na sędziach publicznie krytykujących wprowadzoną przez rząd reformę sądownictwa lub choćby uczestniczących w zgromadzeniach, na których taka krytyka była wyrażana.

PROKURATORZY

Rzecznik Dyscyplinarny przy urzędzie Prokuratora Generalnego również wszczął liczne postępowania przeciwko określonym prokuratorom - członkom stowarzyszenia „Lex Super Omnia”⁵⁷ – założonej w 2017 roku organizacji, której celem statutowym jest obrona praworządności oraz niezależności i autonomii pracy prokuratorów⁵⁸. Przeciwko prezesowi stowarzyszenia Krzysztofowi Parchimowiczowi toczą się w tym momencie trzy postępowania dyscyplinarne w związku z publiczną krytyką Prokuratora Generalnego i Prokuratora Krajowego⁵⁹. W marcu 2018 roku sąd dyscyplinarny, uznając znikomą szkodliwość czynu, umorzył postępowanie przeciwko prokuratorowi Parchimowiczowi. Postępowanie dotyczyło wypowiedzi Parchimowicza, w której krytykował warunki pracy w Prokuraturze Okręgowej w Warszawie⁶⁰. W styczniu Rzecznik Dyscyplinarny wezwał Parchimowicza do złożenia wyjaśnienia w sprawie jego uczestnictwa w organizowanej przez Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich konferencji dotyczącej ochrony świadków⁶¹.

Wobec przynajmniej siedmiu członków stowarzyszenia „Lex Super Omnia” prowadzone są postępowania dyscyplinarne. Dwa z tych przypadków to:

- Jacek Kaucz, prokurator z Wrocławia, ma dwa postępowania dyscyplinarne za wypowiedzi medialne, w których wyraził krytykę zakrojonych na szeroką skalę zmian personalnych w prokuraturze. Rzecznik Dyscyplinarny dwukrotnie umorzył postępowanie, uznając znikomą szkodliwość czynu, jednak Prokurator Krajowy odwołał się, w wyniku czego sąd dyscyplinarny uchylił decyzję o umorzeniu i zlecił nowe dochodzenie⁶². Sprawa jest w toku.
- Wojciech Sadrakuła, prokurator Prokuratury Generalnej w stanie spoczynku, dostał ostrzeżenie dyscyplinarne od Prokuratora Krajowego w związku z udziałem w posiedzeniu sejmowej Komisji Ustawodawczej w 2016 roku. Podczas posiedzenia posłowie i działacze opozycyjni prowadzili dyskusję na temat ustawy o Trybunale Konstytucyjnym. Sadrakuła odwołał się od decyzji, Prokurator Generalny przekazał sprawę do sądu dyscyplinarnego.

Pozostałe pięć spraw dotyczy dwójki prokuratorów uczestniczących w protestach w obronie wolnych sądów w lipcu 2017 i w 2018 roku (Ewa Wrzosek, Piotr Wójtowicz)⁶³ oraz trójki prokuratorów krytykujących decyzję prokuratora w Katowicach o upowszechnieniu danych sędziego, wobec którego zostało wszczęte postępowanie dyscyplinarne (Krzysztof Parchimowicz, Katarzyna Gembalczyk, Dariusz Korneluk)⁶⁴.

Postępowania wszczęte zostały wobec prokuratorów publicznie krytykujących reformę sądownictwa i zmiany personalne w prokuraturze z 2016 roku. Nowelizacja Prawa o prokuraturze wprowadzona w styczniu 2016 roku umacnia pozycję Prokuratora Generalnego, który na dodatek od marca 2016 roku łączy tę funkcję ze stanowiskiem Ministra Sprawiedliwości. Prokurator Generalny na wniosek Prokuratora Krajowego mianuje i odwołuje prokuratorów regionalnych, okręgowych i rejonowych⁶⁵. Działając na podstawie nowelizacji Prawa o prokuraturze, Prokurator Generalny wymienił wszystkich 11 prokuratorów regionalnych, szefów i ich zastępców 44 z 45 prokuratur okręgowych oraz 307 z 342 szefów prokuratur rejonowych⁶⁶. Dodatkowo z końcem 2016 roku aż 500 spośród ogółu 6.000 prokuratorów zostało zdegradowanych na niższe stanowisko, przeniesionych do innych jednostek lub zmuszonych do przejścia w stan spoczynku⁶⁷.

---

⁵⁷ Raport Lex Super Omnia na użytek nadzwyczajnego Wolnego Zgromadzenia, styczeń 2019 roku, w archiwum Amnesty International.

⁵⁸ <http://lexso.org.pl/statut/>

⁵⁹ Szczegóły dotyczące postępowania w archiwum Amnesty International.

⁶⁰ Postanowienie sądu dyscyplinarnego w archiwum Amnesty International.

⁶¹ Wezwanie z dnia 21 stycznia 2019 roku w archiwum Amnesty International. Szczegóły dotyczące konferencji:

<https://www.rpo.gov.pl/pl/content/konferencja-instytucja-malego-swiadka-koronnego>

⁶² <https://gazetawroclawska.pl/wroclawski-prokurator-z-dyscyplinarka-za-krytykowanie-zbigniewa-ziobry/ar/12555570>

⁶³ <http://lexso.org.pl/2018/12/12/stanowisko-komitetu-obrony-sprawiedliwosci-kos-dotyczace-dzialan-dyscyplinarne-podejmowane-wobec-prokuratorow/>

⁶⁴ <http://lexso.org.pl/2018/12/11/prawdziwa-cnota-krytyk-sie-nie-boi/>

⁶⁵ Art. 15.1, Prawo o prokuraturze. <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20160000177/U/D20160177Lj.pdf>

⁶⁶ *Raport: Prokuratura pod specjalnym nadzorem*, listopad 2018, p. 7, <https://for.org.pl/pl/a/6413.raport-prokuratura-pod-specjalnym-nadzorem-kadry-i-postepowanie-dobrej-zmiany>

⁶⁷ Amnesty International, *Rule of Law and Human Rights Concerns in Poland*, Update, maj 2017. s. 7 <https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR3762272017ENGLISH.pdf>

Amnesty International przeprowadziła wywiady z dwoma prokuratorami dotkniętymi tą sytuacją; obaj uważali te zmiany za motywowane politycznie. „Ktokolwiek był krytyczny wobec [obecnego Ministra Sprawiedliwości] lub publicznie wyrażał swoje zdanie, był »przenoszony«”⁶⁸. Kilka organów międzynarodowych (w tym Komisarz Praw Człowieka Rady Europy) wyraziło zaniepokojenie poszerzeniem kompetencji Prokuratora Generalnego w wyniku nowelizacji z 2016 r. W czerwcu 2016 roku Komisarz odnotował, że pod rządami nowych rozwiązań prawnych wzmocnienie uprawnień nie zostało zrównoważone wprowadzaniem „jasnych i solidnych zabezpieczeń” przeciwko nadużyciom (...). Prokurator Generalny/Minister Sprawiedliwości ma teraz uprawnienia do interweniowania na każdym etapie postępowania prowadzonego przez jakiegokolwiek prokuratora poprzez wydawanie instrukcji, wytycznych i poleceń co do konkretnych środków w indywidualnych sprawach. Prokurator Generalny/Minister Sprawiedliwości może również uchylać lub modyfikować decyzje wydane przez podległych mu prokuratorów (...). Uzyskał również uprawnienia do mianowania i odwoływania prokuratorów według własnego uznania”⁶⁹.

5. KAMPANIA MEDIALNA PRZECIWKO SĘDZIOM I ATMOSFERA NIENAWIŚCI

Do zmian w polskim sądownictwie oraz szykanowania sędziów i prokuratorów dochodzi w atmosferze ogólnej wrogości wobec sędziów, za której stworzenie i podtrzymywanie odpowiadają władze RP.

We wrześniu 2017 r. Polska Fundacja Narodowa rozpoczęła opłacaną z funduszy pochodzących ze spółek skarbu państwa kampanię o nazwie „Sprawiedliwe Sądy”⁷⁰. Kampania miała rzekomo promować przeprowadzaną przez rząd „reformę sądownictwa”⁷¹. Jednakże hasła na billboardach, które pojawiły się w ramach kampanii, głównie przedstawiały w negatywnym świetle sędziów. Na plakatach pojawiły się sformułowania określające sędziów jako „nadzwyczajną kastę”, informacje o „niesprawiedliwych” orzeczeniach oraz ogólny wizerunek sędziów jako przestępców cieszących się bezkarnością⁷². W odpowiedzi na kampanię Sąd Najwyższy opublikował infografikę, prostującą informacje z billboardów PFN⁷³. Sędziowie jako grupa zawodowa stali się również obiektem negatywnej kampanii prowadzonej przez prorządowe media, które przedstawiały ich jako osoby „szkodzące interesom Polski” i pozostające „ponad prawem”⁷⁴.

W styczniu 2019 roku, po zabójstwie prezydenta Gdańska Pawła Adamowicza, sędzia Piotr Jędrzejewski z Sądu Okręgowego w Gdyni zawiadomił prokuraturę o możliwości popełnienia przestępstwa w postaci stosowania „gróźb bezprawnych” przez dziennikarza tygodnika „Sieci”⁷⁵. Sędzia domagał się ochrony dla siebie i innych sędziów, argumentując, że artykuł w „Sieci” odnosi się wprost do sędziów, których nazwiska znalazły się na tak zwanej „liście sędziów wolności”. „Lista sędziów wolności” przygotowana została przez publicystkę tygodnika „Polityka” i zawiera nazwiska sędziów, którzy przyznali, że doświadczyli presji ze strony rządu, aktywnie działali w stowarzyszeniach sędziowskich broniących niezależności sądownictwa lub wydawali wyroki „nie po myśli władzy”. Do grudnia 2018 roku na liście znajdowało się 297 sędziów⁷⁶. Najbardziej znani z nich przyznają, że już od dłuższego czasu otrzymują różnego rodzaju groźby za pośrednictwem mediów internetowych, wiadomości SMS i poczty.

Sędzia Waldemar Żurek z Sądu Okręgowego w Krakowie, znany i głośny krytyk rządowej reformy sądownictwa, od 2016 roku dostaje nienawistne wiadomości i regularnie otrzymuje pogróżki od tych samych osób. W 2017 roku jedna z nich wysyłała mu nawet do 50 SMS-ów dziennie⁷⁷.

„[Groźby] były różne, ale najgorsza była: „Jak pójdziesz z rodziną galerią handlową, to dostaniesz dwa strzały (...) Jak przeczytałem te dwa strzały, to ciepło mi się zrobiło, bo wyobraziłem sobie, jak strzelają do mnie i

⁶⁸ Wywiad dla Amnesty International, Warszawa, 23 marca 2017 roku.

⁶⁹ Raport Nilsa Muiżnieksa sporządzony po wizycie w Polsce w dniach 9-12 lutego 2016 roku, s. 21, <https://rm.coe.int/16806db712>

⁷⁰ <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-z-kraju/3/polska-fundacja-narodowa-i-kampania-w-sprawie-reformy-sadownictwa,770832.html>

⁷¹ http://www.tokfm.pl/Tokfm/7_102433_23258351_polska-fundacja-narodowa-kosztuje-nas-ponad-600-tys-zl-dziennie.html

⁷² <http://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2017-10-11/koniec-kampanii-sprawiedliwe-sady-polska-fundacja-narodowa-zamknela-ja-bo-odniosla-sukces/>

⁷³ Zob.: <https://www.facebook.com/Sad.Najwyzszy/photos/a.1812858672087744/1840434512663493/?type=3&theater> and <http://wyborcza.pl/7,75398,22418289,sad-najwyzszy-walczy-z-kampania-sprawiedliwe-sady.html>

⁷⁴ Np.: <https://wpolityce.pl/polityka/328941-ujawniamy-tak-wyglada-bezkarnosc-sedziow-w-ciagu-ostatnich-5-lat-tylko-11-stracilo-urzed-za-przestepstwa-i-przewinienia> or <https://www.tvp.info/18663197/niesiolowski-sedziowie-sa-bezkarni>

⁷⁵ <https://dziennikbaltycki.pl/sedzia-z-gdyni-zawiadomienie-do-prokuratury-po-publikacji-tygodnika-sieci-chce-takze-ochrony-dla-siebie-i-innych-sedziow/ar/13813446>

⁷⁶ <https://oko.press/sedziow-wolnosc-lista-siedleckiej/>

⁷⁷ „Sędzia Waldemar Żurek: Jak sądy upadną, nic już obywatela nie obroni”, Interview with Gazeta Wyborcza, 1 marca 2017 roku. <http://wyborcza.pl/7,75398,21435277,atak-na-sedziow-jak-sady-upadna-nic-juz-obywatela-nie-obroni.html>

mojej rodziny”⁷⁸. W styczniu 2017 Prokurator Rejonowy w Warszawie wszczął śledztwo w sprawie nienawistnych wiadomości otrzymywanych przez sędziego Żurka⁷⁹. W styczniu 2019 sprawa wciąż była w toku.

Igor Tuleya z Sądu Rejonowego w Warszawie, kolejny sędzia znany z krytycznych wypowiedzi wobec rządowej reformy sądownictwa, w rozmowie z Amnesty International powiedział:

„Groźby, wyzwiska są na porządku dziennym. Można powiedzieć, że to już jest chleb powszedni i do tego przywykłem. Nie składam zawiadomień i tego nie ścigam. Może to błąd. Obawiam się jednak, że wtedy w ogóle już nie wychodziłbym z sądu. "Korespondencję", która do mnie trafia, przekazuję Prezesowi Sądu. (...) Średnio raz na tydzień jestem obrażany na ulicy”⁸⁰.

Doniesienia o groźbach i obawach o bezpieczeństwo osobiste ze strony sędziów i innych przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości znanych z wystąpień publicznych nie powinny dziwić w kontekście skierowanej przeciwko nim nienawistnej kampanii medialnej oraz działań podejmowanych przez ugrupowania prorządowe. Tego typu aktywność tworzy i podsyca atmosferę jawnej wrogości wobec przedstawicieli trzeciej władzy. W 2007 roku Specjalny Sprawozdawca ONZ do spraw niezależności sędziów i prawników podkreślił, że sędziowie występujący w obronie praw człowieka są narażeni na szczególne ryzyko groźb i ataków.⁸¹ „Wielu sędziów doświadcza nacisków, zastraszania, grożenia śmiercią lub wręcz zamachów na swoje życie z powodu roli jaką pełnią w postępowaniach dotyczących uwikłania polityków i innych wysoko postawionych osób w morderstwa lub innego rodzaju poważne naruszenia praw człowieka. Skonfrontowani z takim zagrożeniami, wynikającymi z wierności swoim przekonaniom lub ze swojej działalności, przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości często zmuszani są do ustępowania ze sprawowanego urzędu, przeprowadzki do innego miasta, działania w konspiracji lub do emigracji. Zdarza się również, że groźb doświadczają także członkowie ich rodzin”⁸². Zagwarantowanie sędziom bezpieczeństwa jako warunku koniecznego dla zapewnienia niezależności sądów i niezawisłości sędziowskiej jest obowiązkiem państw, w tym Polski⁸³.

WNIOSKI

Od 2016 roku władze Rzeczypospolitej Polskiej systematycznie ograniczają niezależność sądownictwa. Zmiany w prawie doprowadziły do skoncentrowania kontroli nad wymiarem sprawiedliwości w rękach władzy wykonawczej reprezentowanej przez Ministra Sprawiedliwości. Nowy mechanizm postępowań dyscyplinarnych został zaprojektowany w sposób pozwalający wykorzystywać go przeciwko sędziom krytykującym wprowadzaną przez rząd reformę sądownictwa. Zamach na niezależne sądy stanowi zagrożenie dla możliwości korzystania z prawa do rzetelnego procesu sądowego oraz innych praw człowieka. Groźby oraz nienawistna kampania medialna skierowana przeciw sędziom sprzyja powstaniu toksycznej atmosfery, w której poszczególnym sędziom może grozić niebezpieczeństwo. Po stronie władz państwowych widać wyraźny brak zaangażowania w zapewnienie właściwej ochrony osobom, których bezpieczeństwo jest zagrożone. Władze Polski muszą zmienić kierunek reformy sądownictwa i zapewnić, by wszelkie podejmowane w tym zakresie działania były zgodne z zasadami praworządności, promocji i ochrony praw człowieka oraz prawem poszczególnych sędziów do uczciwego traktowania i postępowania.

---

⁷⁸ Email z dnia 18 stycznia 2019 roku

⁷⁹ Wywiad dla Gazety Wyborczej, 1 marca 2017 roku.

⁸⁰ Email z dnia 17 stycznia 2019 roku.

⁸¹ A/HRC/4/25, par. 15. Dostęp: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G07/103/18/PDF/G0710318.pdf?OpenElement>

⁸² A/HRC/4/25, par. 15

⁸³ The Basic Principles on the Independence of the Judiciary (Podstawowe zasady dotyczące niezależności sądów): <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/independencejudiciary.aspx>

**AMNESTY INTERNATIONAL
TO GLOBALNY RUCH NA
RZECZ PRAW CZŁOWIEKA.
GDY NIESPRAWIEDLIWOŚĆ
SPOTYKA JEDNEGO
CZŁOWIEKA, DOTYCZY ONA
NAS WSZYSTKICH.**

CONTACT US

info@amnesty.org

+44 (0)20 7413 5500

JOIN THE CONVERSATION

www.facebook.com/AmnestyGlobal

[@Amnesty](https://twitter.com/Amnesty)

POLSKA: AKTUALIZACJA INFORMACJI NA TEMAT „REFORMY” SĄDOWNICTWA

Niniejszy raport zawiera aktualizację informacji na temat niezależności wymiaru sprawiedliwości w Polsce. Streszcza stan postępowań przeciwko Polsce, które toczą się obecnie przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w szczególności w związku z nowelizacjami ustaw o Sądzie Najwyższym i Krajowej Radzie Sądownictwa. Przedstawia również informacje na temat szybkiego wzrostu liczby postępowań dyscyplinarnych prowadzonych przeciwko sędziom i prokuratorom, którzy publicznie krytykowali naruszenia praworządności w Polsce.

Od 2016 roku władze Polski systematycznie ograniczają niezależność sądownictwa. Zmiany w prawie doprowadziły do skoncentrowania kontroli nad wymiarem sprawiedliwości w rękach Ministra Sprawiedliwości. Nowy mechanizm postępowań dyscyplinarnych został zaprojektowany tak, by wykorzystywać go przeciwko sędziom krytycznym wobec rządowej reformy sądownictwa. Wraz z zamachem na niezależne sądy pojawia się w Polsce zagrożenie dla możliwości korzystania z prawa do rzetelnego procesu sądowego oraz innych praw człowieka.